

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznani (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 74.

Ljubljani, v petek 3. aprila 1891.

Letnik XIX.

Našim klevetnikom.

II.

Z nekakim vidnim veseljem je „Slov. Narod“ ponatisnil „Edinosti“ članek: „Glejte, kaj delate!“ In to je naravno. Že nekaj časa tržaška „Edinost“ pobira stopinje za „Narodom“ ter bere levite po „letih mladim kranjskim prorokom“, med katerimi misli v prvi vrsti na vrednika „Domoljubovega“ in „Slovenčevega“.

Če ji nedostaja gradiva, naroči si ga od svojega patrona ljubljanskega, ki prav po kukavičino podlaga izrodke svoje domišljave mogočnosti v tuje predale. Ista „odlična stran“ potem poskrbi, da svojo zalego prenese nazaj v svoje glasilo, „Slov. Narod“.

In da je g. vrednik „Edinosti“ jako postrežljiv oni „odlični strani“, to nam ni nobena uganjka, ker javna tajnost je, da je po posredovanju „odlične strani“ dobil svoje mesto pri „Edinosti“.

„Slovenski Narod“ sicer dostavlja, da se povsem ne strinja z omenjenim člankom, in naglaša, da se mu konferenca barona Winklerja z dr. Schafferjem ne zdi verjetna, ker je pri sedanjih razmerah skoro nemogoča, o konferenci barona Winklerja s knezoškofom ljubljanskim pa ne izraža dvoma.

Namen dotičnega članka je jako prozoren: Radikalno-liberalna gospoda vrgla je novo poleno pod noge kranjski duhovščini, češ, da se družijo z nemškutarji. Pri tej priliki pa zopet skuša očrniti pred svetom prevzvišenega knezoškofa, ki bajé dela načrte za politične boje na Kranjskem.

Že večkrat smo imeli priliko, označiti enake trditve kot golo, hudobno sumničenje, ki izvira iz neizpurnega srda naših liberalcev, ker je duhovščina na Kranjskem in ž njo velika večina prebivalstva slovenskega odpovedala slepo pokorščino diktaturi nekaterih teroristov, ki skušajo zasesti vsa odličnejša mesta v javnem življenju in tako brzdati pokorne mu sluge.

Ponavljamo danes resno in odkrito, da se samovoljni diktaturi nikdar ne bomo uklonili, temveč hodili vedno in odločno po poti slo-

venskega programa, zagovarjajoč resnico in pravico, četudi nas dan na dan obmetavate s cestnim blatom. To smo dolžni dobri stvari, pravemu napredku in razvoju slovenskega naroda. Mi ne služimo osebam, kakor to delata „Slov. Narod“ in za njim „Edinost“, temveč delamo za načela, ne gledé na to, kaj porekó naši mogotei.

Koliko krivice delajo našemu prevzvišenemu knezoškofu, razvidijo čitatelji, če povemo iz najzanesljivejšega vira, da je trditev o konferenci barona Winklerja s knezoškofom o volitvi v gorenjsko-notranjski mestni skupini popolnoma neresnična, reči smemo, zlagana. Čujte drugi dokaz! „Neue Fr. Presse“ je prinesla dné 28. marca dopis iz Ljubljane, v katerem se bere mej drugim: „Ein bemerkenswerthes Moment der letzten Wahl war auch, dass sich Fürstbischof Missia an derselben beteiligte und für die nationalklerikalen Kandidaten stimmte. Dieses Vorgehen und die Pression, welche von der fürstbischöflichen Ordinariats-Kanzlei auf die Wahlberechtigten des Grossgrundbesitzes geübt wurde, erregten in den Kreisen der Grossgrundbesitzer so unliebsames Befremden, dass deren Organ rund heraus erklärt, das Vorgehen des Fürstbischofs konnte, da der Ausgang der Wahl schon lange vor Beginn derselben entschieden und daher die Stimme dr. Missia's praktisch ohne Bedeutung war, nur den Zweck haben, eine entschiedene politische Demonstration zu machen und sich in ostentativer Weise in den Gegensatz zu der weit überwiegenden Mehrheit der krainischen Grossgrundbesitzer zu stellen.“

Dr. Schafferja organ torej podtika prevz. g. knezoškofu odločno politično demonstracijo, naperjeno proti nemško-liberalnim veleposestnikom, Ivana Hribarja glasilo pa skuša dokazati, da je prevz. g. knezoškof v zvezi z nemškimi liberalci. Nemško-liberalni listi vse drugače pišejo o cerkvenih dostojanstvenikih, ki trobijo v njihov rog, kakor tukaj piše „Neue Fr. Presse“; jasno je torej, kako neosnovana so sumničenja proti našemu višjemu pastirju.

Češki veleposestniki.

Pogajanja o sestavi nove večine še sedaj neso končana in torej tudi ni gotovo, kako se bodo stranke razredile v novem državnem zboru. Pri teh pogajanjih na Dunaju se je pa tudi mnogo govorilo, na katero stran se obrne zgodovinsko plemstvo češko, ko je staročeška stranka popolnoma razbita. Češko plemstvo je jako važen faktor ne le zaradi tega, da ima precejšnje število poslancev v državnem zboru, temveč tudi zato, ker ima v svojih vrstah več jako nadarjenih mož. Hohenwart se trudi, da bi to plemstvo pridobil za svoj klub, pa tudi levica je že stavila svoje nade na to, da se ji pridružijo češki konservativni veleposestniki. Mladočehi, ki so dosedaj tako radi zabavljali čez zgodovinsko plemstvo, so tudi jeli dobrikati se plemenitašem in jih vabiti v svoj tabor. Poslednja odlikovanja so pa tudi pokazala, da vlada zna ceniti dobro moči češkega plemstva, kajti odlikovanje grofa Riharda Clama-Martina in še jednega družega člana češkega veleposestva z redom zlatega runa se tolmači tako, da je vlada s tem si hotela le zagotoviti pomoč konservativnih veleposestnikov.

Ker se vse stranke tako poganjajo za prijateljstvo čeških veleposestnikov, mora vsakega, ki se zanimala za avstrijsko notranjo politiko, zanimati, kako mislijo o tem češki veleposestniki sami.

Knez Karol Schwarzenberg, odličen član konservativnega plemstva, je v ponedeljek porabil priliko, da je povedal sodbo konservativnih veleposestnikov o tej stvari. Bil je shod katoliškega političnega društva za Češko in zbralo se je tudi jako mnogo čeških veleposestnikov. Knez je celo uro govoril o političnem položaju. Njegovemu govoru so pritrdjevali vsi navzoči veleposestniki, iz česar smemo sklepati, da ni izražal le svojih osebnih nazorov, temveč je le povedal, kar so se poprej dogovorili. Njegov govor je program čeških veleposestnikov.

Knez je rekel, da njegova stranka že čuti rane, katere so vsekali majski zakoni na šolskem polju. Gledé husitskih teženj Mladočehov je rekel, da neče

LISTEK.

Kriva pota.

(Povest. Spisal V. Fl. Goriški.)

VI.

Juriju se je ravno sanjalo, da bega pred lovci, kar začuti, da ga je nekdo zagrabil. Ustraši se ter zakriči.

„Mirno, mirno, bodeš vse polomil!“ s temi besedami zbudi ga Kregar iz njegovih sanj.

„Kaj ti je pa bilo, da si tako bil okolo sebe?“ vpraša ga smejoč se.

„Ali ni lovcev tu?“ vpraša ga Jurij prestrašen.

„Kaj ti vse na um ne pride! Kako bodo prišli lovci semkaj?“ potolaži ga Kregar.

„Meni se je ravnokar sanjalo, da so naš lovci zasačili,“ pripoveduje naš znanec, ko se je prepričal, da ni družega blizo, kakor sami tovariši.

„Ti imaš pa slabo vest!“ reče mu jeden tihotapev, in vsi začeli so se mu smejati na vse grlo. Jurij pa ni vedel, kam bi se dejal od jeze.

Počasi so se tihotapci razšli. Vsak je šel v drug kraj prodajat tobak, katerega so prinesli seboj s

Hrvaškega. Ostal je samo Jorčan pri domu in pa Jurij. Sedela sta pri mizi in oba molčala.

„Od kod so pa naši tovariši,“ vpraša konečno Jurij; „ali so pošteni ljudje ali so hudodelniki?“

„Hudodelniki?“ pri tem se Jorčan britko zasmee, toda kmalu se pomisli in odvrne: „Hudodelniki, kakor rokovnjači, mi ravno nismo. Mi saj nikogar ne oropamo. Vendar se vsak boji z nami govoriti. Večinoma so taki, da—no, najboljši ljudje ravno niso.“

Na to odide Jorčan iz sobe, toda kmalu se vrne ter prinese robec tobaka.

„Ta tobak poskusi prodati; idi v bližnjo vas in povprašaj, ali kaj tobaka potrebujejo. Toda ne pravi, odkod si, kajti tega ljudem ni treba vedeti.“

Ko mu je razložil, v kako ceno naj prodaje tobak, ide z njim iz sobe. V veži dobi Špelo.

„Ali kaj za južino pripravim?“ vpraša ona Jorčana.

„Le pripravi kaj, kar vesh in znaš,“ odgovori ji Jorčan, ter gre z Jurijem pred hišo, da mu pokaže pot.

Jurij se počasi pomika proti vasi. Ko pride do prve hiše, postane nekoliko časa, potem pa vstopi v vežo. Tu ne dobi nobenega človeka, zato gre v

sobo. Ondi je sedel starec pri peči in kadil iz kratke pipice.

„Ali kupite kaj tobaka?“ vpraša ga Jurij.

„Pokaži, kakšnega imaš!“ odgovori mu starec počasno ter vzame pipo iz ust in jo položi na klop.

Jurij je razvezal culo, potem pa pokazal tobak starcu.

„Hm, hm, — slabo blago je. Po čem ga pa daješ?“ godrnjal je starec. Jurij mu je povedal ceno.

„To je predrag, dosti predrag, a zraven še slab; bolje je, da si ga kupim drugod poštenega.“

„Koliko pa daste zanj?“ vpraša Jurij ves rudeč.

Potem sta se počasi zjediniila za ceno. Starec je vstal, šel v drugo sobo, zaprl vrata za seboj in privlekel čez nekoliko časa mehur in iz nje vzel določeno vsotico.

Juriju je odleglo, ko je prišel iz sobe na prosto. Toda trebalo je iti še dalje v druge hiše. Jurij se je stokrat pokesal, da je šel k tihotapcem, a sedaj je bilo že prepozno.

Obhodil je že več hiš. Ko je prišel do jedne, katera se mu je zdela najlepša v celi vasi, premišljal je nekoliko časa, ali bi šel notri, ali ne.

onih elementov, kateri so bili pri Lissi tepeni, označiti za „druhal morilce in požigalce“, a vsekar so opustoševali in so narodu le v sramoto. Tudi v bitvi na Beli Gori bili so tepeni taki elementi, in ker je tedaj bilo tepenih tudi nekaj Čechov, imenujejo to poraz češkega naroda. On je bil nedavno v Berlinu in je obiskal kapetico v cesarski rakvi; videl je ondu podobo Husove poleg Lutrove. Pruski kralj gotovo ni tja te podobe dal obesiti zaradi Husovih zaslug za slovnico češko in pravopis. Kar se pa tiče češke mladine, storila bi bolje, da stvari, s kakeršnimi v javnosti nastopa, prepusti praškim ponočnjakom.

Govorec o porazu staročeske stranke rekel je knez, da se ta stranka more ohraniti le kot konservativna stranka. Njeni ostanki morajo se pridružiti konservativcem.

Mladočehi bodo v državnem zboru popolnoma osamljeni. Konservativno veleposestvo se jim ne more nikakor pridružiti. Razlika mej nazori Mladočehov in veleposestnikov je prevelika. Mladočeški nazori so podlaga komunističnim načelom prihodnosti. Mladočehi bodo našli k večjemu somišljenike pri nemških nacionaleih. Tudi gledé češkega prava se Mladočehi in veleposestniki ne ujemajo, kajti prvi bi radi trijalizem, za kateri se pa nikdar konservativci ne bodo poganjali. Liberalna načela so kmetijstvu nevarna. Svobodna razdelitev posestev in odprava kmetskega dednega prava sta glavni vzrok propadanja kmetskega stanu. Veleposestniki bodo podpirali vsako stranko, katera stoji na konservativnem stališču in skrbi za razvoj vse Avstrije, ali Mladočehom se nikdar ne bodo pokorili. Mladočehi ne bodo čakali, da bi konservativni veleposestniki podpirali njih predloge. S tem seveda ni rečeno, da bi ne glasovali za kak predlog Mladočehov, o katerem bodo preverjeni, da je dober. Pa tudi konservativci in nemški liberalci ne morejo vkupe hoditi in jednaci načel zastopati. Na podlagi češko - nemške sprave to ni mogoče. Ta sprava se je sklenila le za Češko in narod jo je obsodil pri poslednjih volitvah. On tudi ni zato, da se okraji razdelé po narodnostih. On je preverjen, da bi zmerni Nemci vestno se držali sprave, ali ni gotovo, da bi dolgo imeli moč v rokah. Volitve na Dunaju so pokazale, da liberalna stranka propada, in nemogoče ni, da tudi na severnem Češkem nemški nacionaleci začno zmagovati in potem bi razdelitev po narodnostih privela do tega, da bi imeli deželo v deželi; in v tej deželi bili bi Nemci gospodarji, Čehi pa gostje. Da se kaj doseže, morajo se zjediniti elementi, ki so sposobni za jednako delo. Koncem govora se je knez spominjal še dr. Riegra in hvalil njegove zasluge za narod češki.

Iz tega govora izvedeli so liberalci češki in nemški, da nemajo pričakovati podpore od konservativnih veleposestnikov. Posebno Mladočehe je moral popariti ta govor. Dobro vedó, da zlasti v državnopravnih vprašanjih brez plemstva ne morejo niti za korak naprej, ali knez Schwarzenberg je baš naglašal, da se tudi v tem vprašanju on ne strinja z Mladočehi in da sploh z ljudmi, ki gojé taka načela kakor Mladočehi, veleposestniki ne bodo hodili. Mladočehi sedaj vedó, da bi morali zatajiti vso

„Kaj bi pa radi?“ oglasi se mlada dvajsetletna deklica z belim predpasnikom, stoječa na pragu, ko je zapazila, da Jurij stoji dlje časa pred hišo.

Jurij se začuden ozré.

„Nekaj tobaka imam,“ odgovori boječe Jurij, „ali ga pri vas kaj kupijo?“

„Pojdite v hišo, bodem pa očeta vprašala, če ga še kaj imajo. Včasih kadé, pa ne vém, ali ga v trafiki kupijo, ali tako.“

Ves rudeč šel je Jurij za deklico.

„Ata, ali kupite kaj tobaka? Tukaj je nekdo, ki ga prodaje,“ zakliče deklica v sobo.

„Ne potrebujem,“ oglasi se nizek glas. „Ako želim kaditi, kadil bodem pošten tobak, ne tihotapski.“

Jurij se je na te besede obrnil ter hotel oditi.

„Počakajte nekoliko,“ reče mu deklica, „saj naš oče niso tako hudi. — Odkod ste pa?“ vpraša čez nekoliko časa Jurija, kateri je bil sredi veže obstal. „Ali ste tudi vi med tihotapei?“

„Da, ne, da,“ ječljal je Jurij, ter začel govoriti, da sam ni vedel, kaj. Potem se je pa poslovil ter šel z ostalim tobakom nazaj v Špelino kočó.

(Dalje sledi.)

svojo preteklost, ko bi hoteli hoditi z veleposestniki, da bi morali nehati biti Mladočehi. Ker pa tega storiti ne morejo, je gotovo, da bodo osamljeni na Dunaju v državnem zboru in nikakor ne bodo mogli izpolniti niti jednega dela tega, kar so obljubili volilcem svojim. Nádejali so se, da se bodo bolj počevali, če izpodrinejo Staročeh, sedaj se pa vidi, da so se varali, kajti Poljaki in konservativni veleposestniki sedaj nečejo slišati o nobeni zvezi s češkimi radikalnimi elementi. Zares v čudnih razmerah se začne zanje delovanje novega državnega zbora. Že začetek ne obeta ugodnega konca.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. aprila.

Notranje dežele.

Državni zbor. Da bi se lažje sporazumeli desničarji in levičarji, govori se, da bodo grofa Coroninija volili za predsednika adresnemu odseku, ker je pri vseh strankah jednako priljubljen. Coronini bo skušal posredovati, da bi se predlagala le jedna adresa in tako pokazala sloga mej desničarji in levičarji. Pri adresni debati se mu morda to posreči, ali to sporazumljenje ne bode dolgo trajalo, kajti mej konservativci in liberalci so taka načelna nasprotstva, da se odpraviti ne dadó.

Mladočeht. Nekateri listi hoté vedeti, da se grof Hohenwart pogaja z Mladočehi, da bi z njim vzajemno postopali v državnem zboru. Grof Hohenwart pa bajé zahteva, da vodstvo Mladočehov prevzame profesor Masaryk ali Kaizl, dr. Gregar in Vašaty se pa odstranita iz mladočeške stranke. Povod tej govorici je najbrž dalo to, da dr. Gregar in Vašatyja ni bilo pri shodu mladočeških zaupnikov. Da bi grof Hohenwart poskušal sporazumeti se z Mladočehi, posebno sedaj ni verjetno, ko se je knez Schwarzenberg tako odločno izrekel proti njim.

Sprava na Češkem pokopana. Nekateri nemški listi so še zadnje dni trdili, da se bode sprava na Češkem še nadaljevala, in to so sklepali iz tega, da so bili odlikovani trije možje, ki so imeli važno besedo pri nemško-češki spravi. Mladočehi so se pa takoj po volitvah bahali, da so spravo pokopali. Dogodki zadnjih dni so pa tudi nas preverili, da je sprava pokopana, to ne zaradi zmage Mladočehov pri državnozbornskih volitvah, temveč ker tudi konservativni veleposestniki neso več zanjo, kar se dá posneti iz govora kneza Schwarzenberga v katoliškem društvu za Češko.

Plzenska trgovska zbornica. Pri volitvah v plzensko trgovsko zbornico zmagali so v oddelku velike industrije in rudarstva Nemci, v drugih oddelkih zmagali so deloma Staro-, deloma Mladočehi. V zbornici bode 11 Nemcev, 17 Mladočehov in 8 Staročehov. Pomenljivo je, da so se Staročehi vdeležili volitve, kajti iz tega smemo sklepati, da nikakor neso voljni v vseh zastopih kar umakniti se Mladočehom, temveč hočejo počakati, da se razmere zanje ugodno zasučejo, potem bodo pa poskusili zopet pridobiti si izgubljene postojanke. Mladočehi nemajo niti pričakovati, da bi Staročehi njim na ljubo odložili deželnozbornske mandate.

Vnanje države.

Bismarck. Po listih se razširja vest, da je mogoče, da bode knez Bismarck v kratkem zopet državni kancelar. Cesar je že večkrat pokazal, da bi se rad sporazumil z njim, ali Bismarck dosedaj ni hotel ničesar slišati o kakem sporazumljenju. Čaka menda, da se vnanje zadeve bolj shujšajo, da ga bodo bolj potrebovali. To vest so najbrž razširili nekateri Bismarckovi privrženci, ki bi radi videli kneza zopet na prejšnjem mestu. Cesar pa najbrž posebno ne hrepeni po njem, kajti Bismarckova vnanja politika zadnja leta nikakor ni bila posebno srečna.

Rusija. „Novosti“, glavni organ ruskih zapadnjakov, ki se poleg znanega mesečnika „Vjestnika Jevropi“ jedini še upa kaj kritikovati ruske notranje razmere, dobil je drugi ukor. Pričakovati je, da ga v kratkem zadene jednaka vsoda, kakor je zadela „Golos“ in „Prolom“, da ga bodo prepovedali.

Turčija. Na povelje guvernerja kosovskega, Kemalija paše, udrli so v Skopljah turški zaptije v hišo božjo, ki je pod avstro-ogrskim varstvom, in podrli zvonišče, katero se je duhovnik branil odpraviti. Ta dogodek vzbudil je veliko nevoljo med kristijanskim prebivalstvom. Avstro-ogrski veleposlanik v Carigradu, baron Calice, je že izročil Porti noto, v kateri zahteva, da se krivci strogo kaznujejo in se zopet postavi zvonišče. Pričakovati je, da se vsa ta stvar z lepa poravná, ali ta dogodek jasno kaže, v kako žalostnih razmerah živé kristijani v Turčiji. Zares zadnji čas bi že bil, da bi Turke pognali iz Evrope, pa, žal, tega še kmalu ni pričakovati, ker se države ne morejo sporazumeti o nasledstvu bolnega moža.

Brazilijska. Zadnji čas se je v Brazilijsko preselilo toliko kmetov, da brazilijska vlada ne vé kam z njimi. Zaradi tega je pa naznanila severnonemškemu parobrodništvu, da bode odslej zabranjevala priseljevanje Poljakov. Delavnih moči v Brazilijski bajé več ne primanjkuje. Poljaki nameravali so v Brazilijski osnovati velike naselbine, kjer bi bila njih

narodnost bolje zagotovljena, nego je v Rusiji, ali sedaj jim to ne bode mogoče. Poljski kmetje, ki so se preselili v Brazilijsko, bodo se pa sedaj kmalu poizgubili mej drugimi tamošnjimi narodnostmi.

Mehika. Dne 1. t. m. otvoril se je mehikanski kongres. Predsednik je oznanil razmere z vsemi državami za priateljske, narodnogospodarske razmere se boljšejo. Finance se nikdar neso bile tako ugodne, kakor so sedaj.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 30. marca. Tako je tedaj storjen prvi naskok na deško ljudsko šolo v Novem Mestu, katero vodijo nad sto let čé. oo. frančiškani. Glej „Slov. Narod“ št. 57. Davno že smo pričakovali, kdaj bo to prišlo. Mislili smo si: Ta šola se vzdržuje v istih razmerah, kakor nekdanja kamniška; gotovo se bodo, ker je v isti kronovini, zoper njo navajali isti pomisleki, kakor v Kamniku. A dolgo je bil mir, kakor je bil sploh vedno mir v Novem Mestu, dokler niso prišli tuji elementi semkaj, ki so povsodi in tudi tukaj zasejali nemir in razder. Vendar oglejmo si frančiškansko ljudsko šolo malo od strani. Nam je popolnoma znana, ker smo se šolali na istem učilišču in bili izročeni skrbi oo. frančiškanov ne le v ljudski šoli, marveč tudi v gimnaziji.

Ljudsko šolo oskrbuje frančiškanska okrajina sv. Križa Učiteljske moči pošilja dotični o. provincial in naznanja imena novih učiteljev visoki deželni vladi, ki z odpisom sprejme imenovanega učitelja. Vsi učitelji so izdelali osem gimnazijskih razredov in štiri leta bogoslovja, v katerem so se temeljito učili tudi pedagogike. S temi vednostimi podprt je mož, ki je ob enem duhovnik, torej učitelj kat eksohen, menda dovelj sposoben za učiteljstvo na ljudski šoli. O tem ni nikdo dvomil, vlada najmanj, ker se do sedaj ni upirala potrditvi imenovanih učiteljev. Ali so učitelji bili kos svoji nalogi, o tem ni najmanjšega dvoma. Iz vse Dolenjske so pošiljali otroke v to šolo, zlasti tiste, ki naj bi prestopili v gimnazij. Večina dolenjskih učiteljev je semkaj pošiljala svoje otroke, če so jim le pripustile gmotne razmere. Šola je prenapolnjena zlasti v največjem času. Novo Mesto ima dečkov komaj za dva razreda, vendar je šolarjev vsako leto do dvesto in še več. Nam ne gré navajati sodbe okrajnih in deželnih nadzornikov o tej šoli. Toliko pa vemo, da so bile vsikdar jako ugodne. Pokojni Pirker je bil gotovo objektivni svedok in on se je mnogokrat gospodom v okolici jako povoljno izrekel o novomeški deški ljudski šoli. Dobro vemo, kako mu je bil zlasti eden nauk všeč, o katerem je rekel: „So was finde ich in ganz Krain nicht“. Isti gospod Pirker je pred nekaterimi leti rekel vodji te šole, naj prosijo vsi učitelji visoko ministerstvo potrjenja o učiteljstvu, da se more šola uvrstiti med privatne s pravico javnosti. Zgodilo se je in visoko ministerstvo je o tisti priliki trem učiteljem (gotovo na ugodno poročilo deželnega šolskega nadzornika) brez pomisleka dalo spričevalo učiteljske sposobnosti. Pirker je umrl, stvar je ostala pri starem. Vendar resnica je, da so učitelji delovali tako uspešno, da so s spričevalom sposobnosti dobili visoko priznanje.

Morda bi komu prišlo na um, da bi vsprejemno poskušnjo za gimnazij postavil za merilo vrednosti te šole. Sicer ljudska šola ni pripravljavnica za gimnazij, vendar tudi to naj veljá. Vsi učenci, ki so ljudsko šolo dokončali z dobrim vspehom, prestali so dobro to preskušnjo; da jih pa semtertje nekaj ni prestalo preskušnje, ki so se oglašili, vzrok je ta, ker šli so skušnjo delat tudi taki učenci, ki so koncem 4. razreda dobili ne le eno kljuko, marveč več. Pri izpraševanju so se gg. profesorji posluževali latinske terminologije, in ta učencem ni bila toliko znana, dasi so se učitelji proti koncu 4. leta ná njo ozirali. To je vzrok, da preskušnja ne gré tako gladko, kakor bi lahko šla s pomočjo domačih izrazov. To le v nekako pojasnilo, ko bi se kdo o ocenjevanju šole oziral le na to preskušnjo. Več podatkov se dobi v gimnazijskih knjigah, ali pri vodji ljudske šole.

Čemu torej zoper šolo? Morda je predraga? Učitelji so dobivali do zadnjih let po 31 gld. 50 kr. na leto, če jih je bilo torej s katehetom vred šest, prejemale so vsi skupaj 189 gld. Pozneje je okrajni šolski svet sam iz lastne inicijative zvišal remunciacijo učiteljev na letnih 50 gld., torej velja učiteljsko osobje sedaj 250 gld. na leto. Draga ravno ni novomeška ljudska šola, koliko bo stala po sekularizaciji, računa naj vsakdo sam.

Kje tiči torej vzrok sovražnosti? Povejmo kar naravnost. Glavni vzrok je ta, ker je šola v redovniških, duhovskih rokah. Šola mora biti naša, to je klic prostomavtarski; in če bo šola padla, zgodilo se bo zavoljo tega, ker se v Novem Mestu v novejšem času širi liberalni duh, ki izpodjeda in izpodkopava vse, kar je bilo dosedaj dobrega in častitljivega.

Drugi vzrok je ta, da se nekaterim učiteljem, ki se klanjajo istemu duhu, slane cedé po meški ljudski šoli, torej po boljši plači, prijetnišem bivanju in složnišem poučevanju. Vse to bi jim iz srca privoščili, ko bi pri tem ne trpeli drugi interesi. Sedaj nam je verska odgoja zagotovljena, pod svetnimi učitelji nam šolska postava ne daje zadostnih garancij za versko odgojo, marveč zavisi krščanski duh ljudske šole le od značaja učiteljevega. Zavoljo štirih ljudi pa šolo iztrgati zanesljivim rokam, deželo obremeniti z novim bremenom, kdo more to zagovarjati?

Naravnost naiven pa je motiv, ki ga dopisnik navaja za sekularizacijo šole. Pravi namreč, da bo v materialnem oziru bolje za mesto. Spominjamo se, da so se pred 1870. letom navajali isti momenti, ko je šlo za to, da se gimnazija izroči svetnim profesorjem. Rekli so: Stirnajst profesorjev pride k nam, koliko denarja nam bodo donesli in koliko naših deklet se bo možilo! Znano je pač celemu svetu, kako je jel gimnazij že pod drugo svetno direkcijo pešati. Mnogi gospodje so bili nezadovoljni v Novem Mestu, z raznimi sredstvi so odganjali dijake, zlasti s pretirano strogostjo; delali so na to, da se gimnazij odpravi, ker potem je upanje, da pridejo v večja mesta. Da ni prišel ravnatelj g. Senekovič, kdo vé, če ne bi bila tudi novomeškega vsaj višjega gimnazija doletela britka usoda? Pod ravnateljem Fischerjem gimnazij ni štel niti sto učencev v vseh osmih razredih. Takrat so se marsikateremu jele odpirati oči in spomnil se je prejšnjega frančiškanskega gimnazija. G. Senekovič je gimnazij zopet povzdignil, učenci so od vseh krajev prihajali, ker bil je pravi oče učeče se mladine. Število učencev je doseglo zopet 225 in nismo se več bali za obstanek gimnazija. — In gg. profesorji? Prišli so in odšli. Mnogo jih je delovalo v teh 21 letih tu doli, a omožili sta se le dve domači gospodinjini. Kako so se druge nade izpolnile, lahko bi povedal, a ni vse za javnost. Novomeščanje, le pogledite v zgodovino mesta v teh letih, ona vam vse pové. Edino upanje je zdaj še ljudska šola. Ta vam bo prinesla denarja, snubačev; in ker se sami še ne znate dosti zabavati, prišli bodo štirje gg. učitelji, ki bodo preustrojili vse vaše družbinske razmere. Toda najprej jim morate pripraviti stanovanja. Potem pa jim boste zidali novo šolo. Frančiškanom zadoštujejo štiri sobe v gimnazijskem poslopju, ker oni ne potrebujejo konferenčne sobe, pisarne; to jim dá samostan. Svetni učitelji bodo to morali imeti, prostora pa v sedanji šoli ni nobenega.

Pomisliti je treba pa še tole. Frančiškanski samostan je bil doslej še dosti dobro zastavljen, dasi je število redovnikov od leta 1870 vedno manjše. Neštevilne so duhovne dobrate, ki jih je od njega prejela okolica, zlasti pa mesto samo, ne da bi bili redovniki v nadlego okoličanom, še manj pa mestu. Zlasti v sedanjem času, ko je postalo pomanjkanje duhovnov osobito na Dolenjskem občutljivo, bila je pomoč iz frančiškanskega samostana svetnim duhovnom prav izdatna; to pa je bilo le mogoče, ker je vsled ljudske šole več duhovnikov tukaj, ki so prosti čas ob nedeljah in praznikih porabili ne v počitek, marveč šli so doma in v okolici v duhovno pastirstvo in žrtvovali svoje moči na prižnici, v spovednici in pri bolniški postelji v splošni blagor. Z modrim gospodarstvom so se ne le pošteno živili, marveč tudi cerkev okusno oplešali, tako da meščan in okoličan rad prihaja vanjo. To bo seveda drugače. Ako se šola odvzame, ostalo bode malo gospodov doli, kajti provincija bode od šole odstranjene moči porabila na drugem mestu, saj vsi samostani prosijo pomoči, in prav verjetno je, da se redu na drugem mestu odpre novo delovanje. Kdo bo torej imel škodo? Provincija in samostan ne, ker ona dva nimata od šole niti vinarja in družega dobička tudi ne. Delo se vrši iz dobrega namena zavoljo Boga in pa iz pokorščine do prednikov. Liberalci tudi ne, ker oni Boga in duhovnikov ne potrebujejo. Škodo bode imel le narod, katerega hočejo brezverci popolnoma opehariti in ga tudi bodo, če se ljudstvo ne zdrami iz omotice, v katero ga hočejo na vsak način zazibati. Ne mislimo sicer, da bimo mogli ta naš dopis zadržati

tok, vendar dolžni smo ljudstvu razkriti golo resnico.

Ne morem pa končati, da bi ne omenil zlobnega napada na šmihelsko dekliško šolo, katero vodijo vse časti vredne šolske sestre.

One so v Šmihelu tik mesta s pomočjo nekega dobrotnika sezidale lepo poslopje in ustanovile dvo-razredno dekliško ljudsko šolo, kakor tudi mali ustav za gluhomeme. Nikomur niso nadležne, velikoveč podpirajo še same ubožne šolarice, dajó jim hrane; deklice imajo za prav nizko ceno v ustavu in vse otroke milo napeljujejo k čednosti in vednosti. Pri vsakoletni skušnji se pokaže, kaka je šola. Vsi se čudijo tolikemu napredku. In kako plačilo imajo zato? Odgovor je v „Slov. Narodu“.

Podpore so prejele tako malo, da so morale, dasi nerade, ustav za gluhomeme razpustiti, ki je tako lepo napredoval v štirih letih. V zahvalo se meče kamenje na uboge šolske sestre.

Komu se ne studi grda nehvaležnost, kateri ne najdem primerne izraza? Šmihelska občina že morda petnajst let dela priprave za novo šolo, a še danes ni položen niti temeljni kamen. Šolske sestre so bile toliko prijazne, da so zastoj odstopile za ta čas veliko sobano v pritličji za deško šolo. V zahvalo morajo čuti: „Proč s šolskimi sestrami!“ Zakaj to? Vzrok je že zgoraj povedan.

Nemarni liberalizem tepta z nogami vse, kar je slovenskemu narodu svetega in častitega. Poseben trn v peti so mu cerkveni redovi. Gospóda, vi smete družbe snovati, kolikor hočete, potrebne in nepotrebne. Malo je mesto, a vendar ima toliko družb, da ravno vsled preoblega družbovanja je vse razdruženo in življenje v teh razmerah neprijetno. Samo redovnikom in redovnicam ne privoščite družbe, ki se je osnovala pač iz vikskih namenov.

Pojdite se solit z vašim liberalizmom. Živite, če hočete, po svoje, a pustite tudi druge v miru. Tudi redovnik in redovnica imata pravico do življenja.

Prijatelj iz Ljubljane mi piše, da neki agitator za meščanske volitve preti: „Le čakajte, da pridemo mi jedenkrat na vrsto, najprvo bomo vse samostane odstranili.“ Tudi Nemci so v kulturnem boju tako storili, sedaj pa redovnike kličejo nazaj. Kaj uči zgodovina? Zakaj se ne daste poučiti od nje? Kar se paganskim cesarjem, krivovercem, razkolnikom in nemškimi cazaropapistom ni posrečilo, posrečilo se bo javaljne tudi današnjim indiferentistom. Cesarski prestoli in kraljestva so se razsula, cerkev in njene religiozne naprave še obstojé. Bog pripusti sicer včasih preganjanje redov, vé pa tudi to v dobro obrniti.

V kulturnem boju so Nemci frančiškane odpravili. Le-ti so šli v Ameriko, ustanovili novo provincijo v veliko radost Američanom, in delujejo tamkej jako uspešno. Po kulturnem boju so se nekateri vrnili nazaj in oživili domačo provincijo. Namesto jedne sta sedaj dve cvetoči provinciji.

Učimo se modri biti iz tuje škode. Prepričan sem, da bode naš narod kmalu spoznal, kdo je njegov pravi prijatelj, samo da bi ne bilo prepozno. Zatorej želimo, da bi ta dopis kaj pripomogel v doseg tega spoznanja.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je gasilnemu društvu v Dohu daroval 80 gld.

(Javno predavanje.) Kakor smo že včeraj sporočili, bode o. Atanzij iz Marianhilla (prof. I. G. Vonbank), ki je ravnokar dokončal svoje potovanje okolu Afrike, v ponedeljek 6. aprila ob 1/8. uri zvečer v redutni dvorani predaval o južni Afriki in afriških potovanjih. Prvi sedež 1 gld., drugi in galerija 60, tretji prostor 40 kr., za dijake in vojake po 30 kr. Cisti dohodek je namenjen za misijon v Marianhillu v južni Afriki. — Nedavno je o. Geyer obširno opisal življenje zamorcev v srednji in severni Afriki, zato bode sedanje predavanje v lepi južni Afriki tem primernejše dopolnilo. O. Atanzij je pisatelj in pesnik, in kakor pišejo nemški in slovanski listi v Gradcu, na Dunaju in Olomuči in St. Politu, vrl govornik po vsebini in obliki ter bode popolnoma zadovoljil poslušalce. — Vstopnice se dobivajo pri g. Karolu Karingerju, trgovcu na Mestnem trgu in pred predavanjem pri blagajnici v redutni dvorani.

(Celjska posojilnica) je včeraj, kakor smo že omenili, praznovala svojo desetletnico. Prijatelj nam

je sinoči brzojavil: Banket izvanredno sijajen. Vdeležitev mnogobrojna.

(Zmage združenih kristijanov na Dunaju.) Komaj so se na Dunaju polegli valovi volilnih borb za državnozborske volitve, že imajo zopet na dnevnem redu volitve v mestni zastop, in sicer volijo vsled premenjenega mestnega statuta na novo vse mestne odbornike. Te dneve imajo pri volitvah dunajski davkoplačevalci odgovoriti na vprašanje, ali bo imelo dunajsko mesto krščanske ali pa židovsko-liberalne zastopnike. — Včeraj je volil tretji razred; izvoljenih je bilo 30 združenih kristijanov in 13 židovskih liberalcev; treba pa bo še treh ožjih volitev. Začetek je torej jako ugoden za združene kristijane. Ako jim bo sreča jednako mila v drugem in prvem razredu v prihodnjih dneh, tedaj bo Dunaj imel po večini krščansko mestno zastopništvo. Upanja vendar za letos ni mnogo, ker bodo židje vse moči napeli in globoko segli v svoje žepe, da bi si ohranili na Dunaju svojo oblast.

(Novi člani gosposke zbornice.) Imena novih članov gosposke zbornice nam kažejo, da se je grof Taaffe ob tej priliki ravnal po istih načelih, kakor do sedaj. Imenovanih je nekaj konservativcev in nekaj liberalcev; prevladujejo pa pristaši srednje, vsaki vladi poslušne stranke. Izmed slovanskih novih članov omeniti nam je posebno prof. Jagić-a, naslednika Miklošičevega na dunajskem vseučilišču, in predsednika in dobrotnika češke akademije Hlavke. Po tem imenovanju soditi, nima še združena levica državnih vajetov v svoji oblasti.

(Olepšava mesta.) Hiše, katere je mesto kupilo v Kravji dolini, so te dni podrli, da se razširi in osnaži prostor med hiralnico in novo mestno vojašnico.

(Umrl) je predzadnjo noč v Zagrebu znani skladatelj, profesor glasbe in večletni pevovodja društva „Kolo“, g. Gjuro Eisenhut v 50. letu življenja. Z Eisenhutom so Hrvatje zgubili odličnega svojega skladatelja, čegar skladbe so se priljubile tudi slovenskemu občinstvu.

(Uradniško društvo) za Kranjsko bode imelo prihodnjo nedeljo ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani redni zbor.

(Leon XIII. in astronomija.) Papež Leon XIII. je objavil dné 14. marca razglas, da se zopet ustanovi in razširi vatikanska zvezdarna (De Vaticana specula astronomica restituenda et amplificanda). V tem spisu predvsem zavrača Leon XIII. napačno mnenje, kakor da bi bila cerkev sovražna napredku, omiki in vednosti, ter poudarja, s koliko skrbjo je cerkev vsikdar gojila modro- in pravoslovje; pospeševala je v mnogem prav bistveno s svojimi nauki in napravami reševanje zamotanega socijalnega programa. Tudi naravoslovju je obračala cerkev svojo pozornost, vzlasti zvezdoslovju ali astronomiji. Tako je med drugim Gregor VIII. sozidal v Vatikanu stolp za astronomična opazovanja ter tedanje zvezdoslovce oskrbel z vsem potrebnim in takrat znanim orodjem. Pij VI. je zopet oživil opazovališče. Pozneje so v Rimu osnovali druge zvezdarne, zato je bila vatikanska manjšega pomena. Ker pa je v najnovejšem času Rim pod tujo oblastjo, ker je po izpovedbi strokovnjakov samo stolp v Vatikanu posebno pripraven za zvezdoslovne namene, zato je Leon XIII. v zadnjem času zopet oživil vatikansko zvezdarno ter jo oskrbel z vsem, kar se potrebuje za gojitev astronomije, tellurične fizike in meteorologije. Vodja vatikanske zvezdarne je slavnoznani astronom in fizik P. Franc Denza iz reda barnabitov, ki ima ob svoji strani več slavnoznanih strokovnjakov-pomočnikov. V tem razglasu je določil papež, da naj vatikanska zvezdarna stopi v zvezo z drugimi svetovnimi zvezdarnami. Določen je zanj tudi posebni opravilnik, poslovni red in dotacija.

(Načelno važna razsodba.) Najvišje sodišče dunajsko je v nekem slučaju razsodilo: „Če k dražbi pride le eden kupec in če skupilo ne pokrije sodniških stroškov, ne sme se dražba vršiti; in če se zvrši, nema prave moči.“

(V Mariboru) občeje 15.931 prebivalcev v nemškem, 2653 v slovenskem, 36 v češkem, 4 v poljskem in 306 vojakov v rumunskem jeziku. „Marbg. Ztg.“ z radostjo pripoveduje, da se je število Slovencev v desetih letih pomnožilo le za 222, tega pa list ne pové, koliko jih je zatajilo svojo slovensko narodnost.

(Tatje) so ukradli vola iz hleva Janeza Lešnika v Framu na Štajerskem ter ga gnali v Sl. Bistrico k mesarju M. Tu jih je posestnik zasačil v trenutku, ko so kožo jemali z vola.

(Na zagrebškem vsenčilišču) je bilo v minolem zimskem tečaju 274 rednih in 129 izrednih slušateljev, 29 farmacevtov.

Narodno gospodarstvo.

Vojska zoper trtno ušico.

(Poročilo izvedencev, katere je odposlal vis. deželni odbor štajerski meseca avgusta 1890 na Nižje-Avstrijsko, Ogrsko in Štajersko, da bi študirali vprašanje o trtni uši.)

(Dalje.)

Tu bi še omenili, da smatrajo v Faksardu Blak Yuly zelo odpornimi trtami.

O vseh drugih neposrednih produktorjih so izkušnje deloma premlade, deloma negativnega izida, tako da moramo gledé njihove kulture k največji previdnosti opominjati.

V Gumpoldskirchen nazadujejo vidno oni neposredni produktorji, katere je država za poskušnjo zasadila po kremenatih in apnatoprodnih tleh. Najbolje se držijo tukaj Ynequec, Herbermont in Huntington. S to zadnjo vrsto morajo se na Štajerskem vsakakor poskušnje delati, ker še prej zori kakor York Madeira in manj foks-okusa ima; ako se na dolgo obrezuje, tudi bogato rodi, ter je zelo odporna proti peronospori, odiju in drugim gobam.

V Faksardu poginile so razven Herbermonta, Ynequeca, York Madeira, Huntingtona in Blank Yuly-ja vse neposredno noseče vrste, tako da so se morale vrste Noah, Taylor, Clinton, Brand Othello, Elvira, Concord itd. obdelovati z ogljikovnim sulfidom, da so se sploh ohranile.

V naši domači najstarejši poskuševalni postaji, na Bizeljskem, ne čislajo vinorejci neposrednih produktorjev nič posebno.

Dandanes iščejo vsi merodajni krogi in gotovo s popolno pravico v cepljenju odpornih ameriških podlag za najboljše domači vrstami najgotovnejšo pot za vzdržanje splošno v nevarnosti se nabajajočega vinorejstva. Oziraje se na naše vinorejske razmere pripraviti si zamoremo le s tem načinom pridelek, ki zamore vzdržati poganjanje na splošnem trgu z vinom ter si najti ob enem pot čez meje naše domovine.

Vse, kar se na novo začne, odvisno je v prvi vrsti od pravega izbora ameriških trtnih podlag za vsakokratne zemeljske razmere.

Dandanes se priporočajo kot podlage zelo različne vrste, tako da je nestrokovnjaku izbor v resnici težaven.

Po naših na potovanju pridobljenih izkušnjah zaslužio le sledeče ameriške trte, da se priporočujejo kot podlage:

I. Razne Riparie za vsako ne premokro in ne prenapeto glinovino in ilovačo. Vse vrste Riparie dobijo prav lahko korenine, ter se dadó na vse načine cepiti. Izmed različnih vrst Riparie zaslužio prednost posebno one z debelim lesom in kratkimi deli med kolenei, kakor na pr. Riparia Portalis in Perier.

Riparia Portalis zadovoljna je tudi z manj dobro zemljo, o čemer smo imeli priložnost se prepričati v Faksardu. V zelo izmolzenih tleh, kjer celó Riparia Sauvage zelo revno raste, prospava Riparia Portalis izvrstno.

O vseh vrstah Riparie moramo posebno opomniti, da se zelo redko najdejo trtne uši na njenih koreninah. Ta okolnost govori gotovo za to, da sadimo te vrste povsod tam, kjer so tla pripravna za Ripario. Vse vrste Riparie so zelo uporne proti raznim gobastim boleznim.

II. Solonis pripravna je za apnata tla, kakor na pr. za vapneni lapor in apnato ilovico, samo morajo prepuščati; slednjič je Solonis pripravna tudi za publico. Kot rozga rezanica prime se ta vrsta slabše kakor Riparia, vendar se pa dá rada cepiti. Od kloroze, kateri je Riparia na neugodnih tleh tako močno podvržena, trpi Solonis manj; v mokrih tleh bojevati se mora ta vrsta bolj s črnim paležem. Trtna uš se sicer prime Solonis, vendar je to ne ovira v rasti. Čudno je, da se Solonis ne prime v apnati, rumeni peščenini niti palež, niti trtna uš, o čemer smo se prepričali v šest let starem nasadu na Bizeljskem.

Tu popisani sposobnosti vrste Solonis pritrjujejo vsi vodje poskuševalnih postaj, kakor tudi izkušeni vinorejci.

III. Vialla prilaga se posebno granitnim tlem itd. Ta vrsta požene rada korenine ter se dá izmed vseh podlag najlažje cepiti. V Faksardu stoji Vialla v okuženem okraju skoz sedem let prav krasno. Za pikerski okraj zaslužio ta vrsta gotovo priporočila.

IV. Velikoperesna Rupestris se v novjšem času mnogovrstno priporoča ter se prilaga posebno suhim, peščenim in izmolzenim tlem. Te vrste nismo vidili nikjer čez šest let stare; opomniti pa moramo, da se je do sedaj dobro izkazala, vendar so izkušnje ž njo premlade, da bi o nji dalje sklepe delali. Rupestris se ne dá lahko cepiti v les, pač pa na zeleno, o čemer smo se prepričali pri gosp. vodji Goethe v Badenu in na državni poskuševalni postaji na Bizeljskem. Ker nam pa prav za prav manjka za nerodovitna, suha in kamenita tla, zanesljiva podlaga, gotovo bi bilo dobro, s to vrsto pod navedenimi pogoji male poskušuje izvršiti.

S temi štirimi od nas popisanimi podlagami zamogli bi naši vinorejci v večini slučajev izhajati, ako so tla najmanj 60 cm globoka, prepuščajoča in ne preapnata.

Naša dalja naloga je, govoriti o cepljenju trt. Znano je, da se je v novjšem času od mnogih strani poudarjalo, da se cepiči niso stalno držali, in da so odpali v petem ali šestem letu od svojih podlag. Kot vzrok te prikazni navajala se je nekroza. Nam je bilo tedaj posebno na tem ležeče, prepričati se o stvari na licu mesta in posebno na enakih najstarejših poskuševalnih postajah. Gledé te okolnosti ponuja kr. ogrska poskuševalna postaja v Faksardu pazljivemu opazovalcu zelo poučljivi predmet. Tu se je zasadila pred 10 leti ena parcela deloma s cepljenimi, deloma pozneje na mestu cepljenimi Riparia Sauvage, Solonis, Clinton in Taylor. Cepiljenke na obe slednjič imenovani podlagi se sploh ne obnesejo, ker niso same na sebi dovolj odporne. Izmed cepiljenk na Solonis in Ripario se je tudi tretjina skazila, druge rastejo pa še dandanes prav lepo, in dajejo leto na leto lep in reden obrok. Nikakor nečemo ugovarjati, da je bila nekroza vzrok nazadajočih cepiljenk, vendar naj nam bo dovoljeno, v kratkem razložiti, od kod izvira prikazen te bolezni.

Vsakateri, ki se je že pred letmi pečal s cepljenjem trt, držal se je starega žalibože slabega izreka: naj se cepi v les kolikor mogoče zgodaj in sicer prej, kakor pride v trte sok, ker se s pritokom soka cepiljenka zaduši. Tako so cepilevali že februarja, da celó januarja ter shranili cepiče do časa sadenja v pesek v kleti. S to okolnostjo se je pa nekroza le umetno gojila, kajti v sečne ploskve, ki se nikdar dobro ne zaprejo, prišel je zrak, mokrota in s tem gujiloba, in zato je bilo zaraščanje le slabo. Dandanes se cepiljuje še-le po odtoku soka, to je po sredi aprila, in se storé pri tem le kratke sečne ploskve, med tem, ko so se po starem načinu pripravljale kolikor mogoče dolge; prvo povspešuje gotovo bolje zaraščanje. Na ta način izpeljane cepiljenke rastejo hitro in dobro, ker stoji trta že v rasti. Tudi sedaj se sliši manj o odpadanju cepiljenk, ker se to delo novejši čas precéj bolje izvršuje.

(Konec slédi.)

Telegrami.

Dunaj, 2. aprila. Novi člani gospodske zbornice so: Stanislav grof Badeni, Henrik grof Brandis, Henrik baron Gudenus, predsednik češke akademije znanosti Hlavka, prof. na krakovskem vseučilišču Zoll, odvetnik Stöger, prof. Hartl, baron Inama-Sternegg, praški veliki industrijec Láanna, veletržec Miller-Aichholz, senatski predsednik najvišjega sodišča vitez Haslmayr, fem. Döpfner, prof. dr. Jagić, prelat Korcian, prof. dr. Siegel, ravnatelj Karol-Ludvikove železnice Sochor, grof Vetter.

Dunaj, 3. aprila. Pravosodni minister je imenoval ravnatelja ljubljanske kaznilnice, Janoto, za višjega ravnatelja kaznilnice v Karthausu.

Praga, 2. aprila. Med 3000 razstavljalci je 680 nemških tvrdk. Razstava se odpre 15. maja.

Atene, 3. aprila. Zbornica je sklenila po živahni debati s 60 proti 30 glasovom, da posebna komisija 12 članov preišče postopanje Trikupisovega ministerstva. Opozicija se ni vdeležila debate.

Rim, 3. aprila. Barzilai je izročil predsedniku zbornice interpelacijo na Rudinija, kako Avstrija uporablja pravico izгона.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena steklenici 10 kr. (300—56)

Tuji.

1. aprila.

Pri **Maliču**: Schik, trgovec; Boltensstern, potovalec, z Dunaja. — Bloj, notar, s Ptujja. — Marija Doljan iz Idrije. — Wrany, trgovec, s Češkega. — Kren, zasebnik, iz Kočevja. — Bergman iz Grada. — Branetis iz Beljaka. — Fassel iz Prostějova. — Schindler, živinozdravnik, iz Grada. — Umlauf, trgovec, s sinom, iz Celovca. — Roschman, inženér, s soprogo, iz Monakovega. — Lehman iz Hamburga. — Ruprecht, lekarnar, iz Trebnjega.

Pri **Stora**: Klein, Paper, gospa pl. Tütterheim, Herzl, Morgenstern, trgovca; Kohnberger, potovalec, z Dunaja. — Aufmuth iz Grada. — Urbanek, tovarnar, iz Tržiča. — Böhm iz Iglave. — Herzfelder, trgovec, iz Norimberka. — Fragiaco s hčerjo iz Pulja. — Casagrande, trgovec, s sinom, iz Ajdovštine. — Turk iz Postojne. — Luschig s soprogo iz Kranja. — Košar, župnik v pok., iz Dobrave.

Pri **avstrijskem caru**: Venezian iz Trsta. — Pri **južnem kolodvoru**: Witteman, zasebnik, iz Dun. Novega Mesta. — Kanarič iz Karlova. — Wanič, vinotržec, z Dunaja. — Kovač iz Trsta. — Lausch, potovalec, z Dunaja.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Umrli so:

31. marca. Marija Jezeršek, delavčeva hči, 1 leto, Strmi pot 4, božjast.

V bolnišnici:

30. marca. Apolonija Mohorčič, gostija, 68 let, plućni emphysem.

31. marca. Frančiška Šešič, delavka, 23 let, pneumonia

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
7. u. zjut.	735.7	-5.2	brezv.	megla	
2. u. pop.	734.2	6.2	sl. szap.	jasno	0.00
3. u. zveč.	733.7	1.0	sl. svzh.	"	

Srednja temperatura 0.7°, za 7.1° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

3. aprila.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	gid	40	kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16%	92	"	30	"
5% avstr. zlata renta, davka presta	110	"	60	"
Papirna renta, davka presta	101	"	90	"
Akije avstr.-ogrske banke	986	"	—	"
Kreditne akcije	302	"	—	"
London	115	"	45	"
Srebro	—	"	—	"
Francoški napoleonid.	9	"	16 1/2	"
Cesarski cekini	5	"	45	"
Nemške marke	56	"	72 1/2	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 1. aprila.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6.99	Špeh povožen, kgr.	— 64
Rež, "	5.20	Surovo maslo, "	— 70
Ječmen, "	4.87	Jajce, jedno, "	— 2
Oves, "	3.57	Mleko, liter, "	— 8
Ajda, "	5.20	Goveje meso, kgr.	— 60
Proso, "	5.20	Telečje, "	— 57
Koruz, "	5.50	Svinjsko, "	— 64
Krompir, "	2.85	Koštrunovo, "	— 40
Leča, "	10. —	Pišanec, "	— 70
Grah, "	10. —	Golob, "	— 24
Fižol, "	9. —	Seno, 100 kgr., "	1.78
Maslo, kgr.	— 88	Slama, " "	2.23
Mast, "	— 66	Drva trda, 4 mtr., "	6.80
Špeh svež, "	— 52	" mehka, " "	4.60

Spreten organist in cerkvenik

dobi službo

v **Št. Lambertu.**

Pošta Zagorje ob Savi.

(3—2)

Alozij Lenček

(prej J. Schaffer)

v Ljubljani na št. Jakobskem trgu

priporoča po najnižji ceni

velikansko peso, večno (Lucerno)
deteljo in domačo, mnogovrstna,
zanesljivo kaljiva semena za vrte
in travnike. (3)

Uzorec zasebnim naročnikom zastoj in franko.

Uzorne knjige za krojače, kakeršnih do sedaj že ni bilo, nefrankovane in le proti vložbi 20 gl., kateri se odračunajo, kadar se blago naroči.

Blago za obleke.

Peruvien in dosking za prečastito duhovščino.
Blago za uniforme c. kr. uradnikov po predpisu, tudi za veterane, gasilce, telovadce, livreje.
Sukno za bilard in igralne mize, loden tudi nepremičen za lovske suknje, blago, ki se sme prati.
Popotni plédi 4—14 gl. itd.
Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, trajno, čisto volneno sukno in ne slabega blaga, ki se ponuja od vseh strani in je jedva krojačevega plačila vredno, obrne naj se na trdko

Jan. Stikarofsky v Brnu.

Največja zaloga sukna v Avstro-Ogrski,

Razume se, da ostaje v moji zalogi, v kateri je vedno za pol milijona goldinarjev av. velj. blaga, in pri moji svetovni trgovini mnogo ostankov; vsak razsoden človek pa mora spoznati, da se od takih malih ostankov in odrezkov uzorci ne pošiljajo, ker bi pri več sto naročbah za uzorce nazadnje ničesa ne ostalo, in je torej smešno, če nekatere trgovine s suknom vzlic temu inserirajo uzorce od ostankov in odrezkov in so v takem slučaju uzorci le od kosov in ne pa od ostankov, namen takemu postopanju je očividno.

Ostanki, ki ne ugajajo, se zamenjajo, ali se pa denar vrne. Barva, dolgotrajnost, cena naj se pri naročbi ostankov naznani.

■ Razpošilja se le proti povzetju, nad 10 gl. franko.

Dopisovanje v nemščini, madjarščini, češčini, poljščini, italijanščini in francoščini (24—13)

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Izdajatelj: Matija Kolar.